

Waarom wordt voedsel steeds duurder?

De pan uit

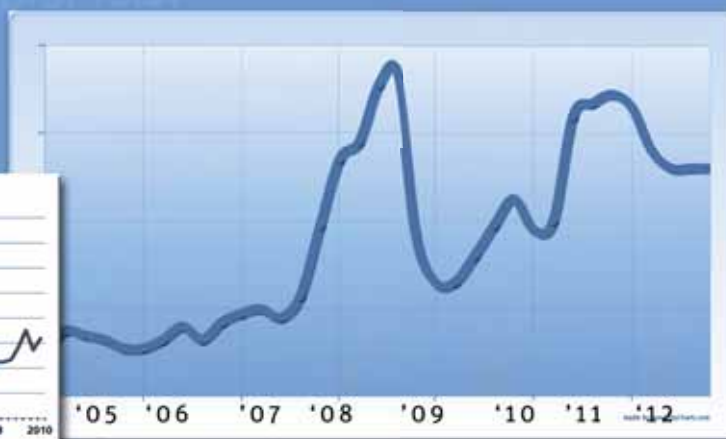
Boeren maakten in juli al de vergelijking met de *dust bowl* van de jaren dertig - zo droog was het deze zomer in het centrale deel van de VS dat ook wel de *breadbasket* wordt genoemd. Terwijl maïs en graan stonden te verdroorren op het land, verklaarde de regering steeds meer *counties* tot rampgebied. Ondertussen verdroogde ook de Russische graanoogst. Natuurlijk, misoogsten zijn zo oud als de landbouw zelf maar de laatste jaren doen ze voedselprijzen heftig op en neer golven. In juli schoten de prijzen omhoog: we leken op weg naar de derde voedselcrisis in vijf jaar.

Uiteindelijk regende het toch nog in de Verenigde Staten. De oogst was minder dramatisch dan verwacht en Rusland gooide niet, zoals bij eerdere voedselpaniek, de grenzen op slot. In augustus bedaarden de prijzen. Toch blijft de wereldvoedselprijs hoog en onvoorspelbaar: een fenomeen dat voorlopig niet gaat verdwijnen. Hoe komt het dat voedselprijzen stijgen? Wat verklaart hun grillige verloop? En wat kunnen we daar aan doen?

Door: Rob Ramaker en Rob Goossens

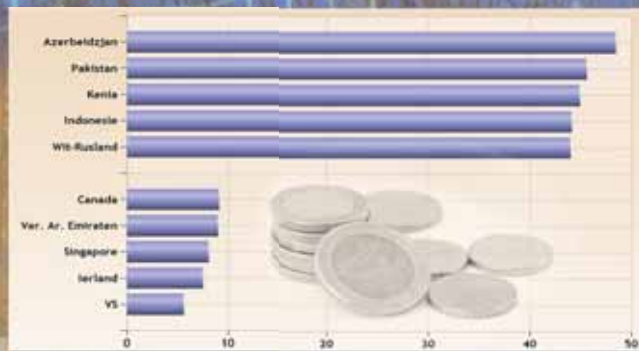
Voedselprijs stijgt

Na een decennialange gestage daling, laten de voedselprijzen de laatste jaren een sterke stijging zien. Prijzen stijgen en schieten wild op en neer onder invloed van verstoringen, zoals misoogsten en exportrestricties. Dit zorgt af en toe zelfs voor politieke spanningen. Zo zijn hogere prijzen medeveroorzaker van de Arabische lente.

Misoogsten 2012

Droogte in de Verenigde Staten en Rusland zorgde dit jaar voor slechte maïs- en graanoogsten. De prijs liet direct een forse stijging zien, toen de regen alsnog kwam bedaarde de markt.

Wie lijdt bij hogere prijs?

In het Westen besteden we zo'n 10 procent van ons inkomen aan voedsel. Prijsstijgingen merken we nauwelijks. In minder ontwikkelde landen gaat het om zo'n 40 procent van het inkomen, oplopend tot 70 procent voor de allerarmsten. Prijsverhogingen betekenen voor hen onmiddellijk eenzijdiger en laagwaardiger voedsel.

De grote vier

Mais, rijst, graan en aardappelen vormen samen de bulk van ons plantaardige voedsel. Dat maakt ons gevoelig voor misoogsten en ander onheil.

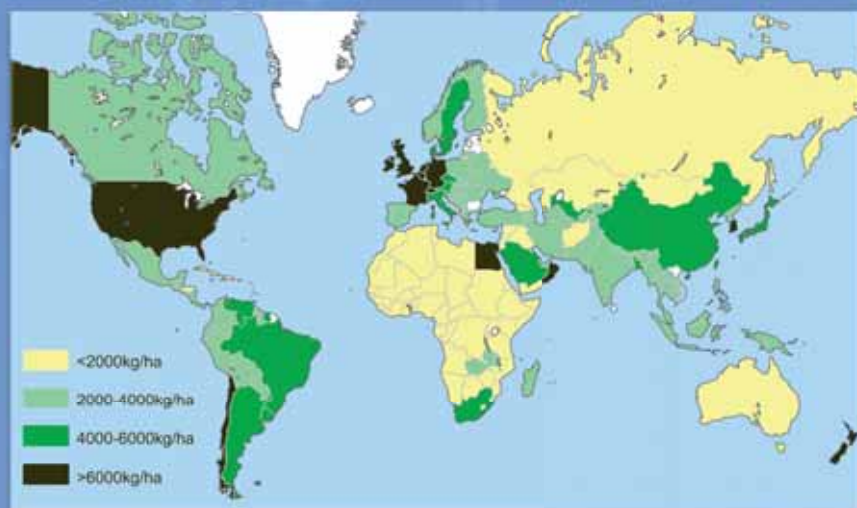
Verantwoording

Bovenstaande infographics berusten op data van de FAO, USDA, LEI en EPI. Advies kwam van Siemen van Berkum en Gerdien Meijerink van het Landbouw Economisch instituut.

Verspilling

Wereldwijd gaat ruwweg een derde van al het voedsel verloren. In ontwikkelingslanden vooral door transport-, markt- en techniekproblemen. In Europa en Noord-Amerika verspillen consumenten het meeste voedsel.

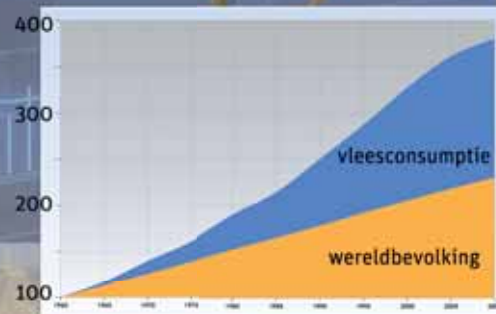
'Yield Gap'

Wereldwijd zijn de verschillen in opbrengst enorm. Dat ligt soms aan klimaatomstandigheden, maar meestal aan de gebruikte methoden, zaai-goed, irrigatie en bestrijdingsmiddelen. Hier valt nog veel te winnen om de wereld van morgen te voeden.

Innovatie stakt

Dalende voedselprijzen zijn slecht voor innovatie en research. Het gevolg is duidelijk: de groei van de productiviteit van de landbouw neemt snel af, terwijl de wereldbevolking gestaag toeneemt.

Vlees kost meer landbouwgrond

We eten steeds meer vlees. Van 1960 tot 2007 verdubbelde de wereldbevolking, maar de vleesconsumptie verviervoudigde bijna. Vooral in de opkomende economieën van Azië groeit de vleesconsumptie.

'This is not some gentle wake-up call, it's the same global alarm that's been screaming at us since 2008'

Hannah Stoddart, hoofd Economisch Beleid bij Oxfam, augustus 2012

2000

2009

Biobrandstoffen

De productie van biobrandstoffen is het afgelopen decennium stormachtig gegroeid. De cirkeldiagrammen geven aan welk deel van de graanoogst in de Verenigde Staten gebruikt werd voor biobrandstof in 2000 en 2009. Wat in de benzinetank verdwijnt kan niet meer gegeten worden.